

Робоча програма навчальної дисципліни «Історія зарубіжного мистецтва» для здобувачів вищої освіти за першим освітнім ступенем (освітньо-кваліфікаційним рівнем «Бакалавр») за спеціальністю 023 «Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво та реставрація», ОПП «Пластичні мистецтва». – КДАДПМД ім. М. Бойчука. – 2024. – 38 с.

Розробник: Петрова Інна Володимирівна, доктор історичних наук, професор кафедри графічного дизайну КДАДПМД ім. М. Бойчука

Робочу програму перевірено

Декан факультету

(підпис)

А.В.Дяченко

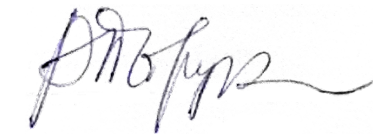
(ініціали, прізвище)

«27» серпня 2024 року

Робоча програма розглянута та схвалена на засіданні науково-методичної ради факультету _____ декоративно-прикладного мистецтва _____
(назва факультету)

Протокол засідання НМР факультету «27» серпня 2024 року № 1

Голова НМР факультету

(підпис)

Р.І. Петрук

(ініціали, прізвище)

©Петрова І.В., 2024 рік

© КДАДПМД ім. М. Бойчука, 2024 рік

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	
Кількість кредитів - 6	Галузь знань 02 «Культура і мистецтво»	Обов'язкова	
Модулів – 4	Спеціальність (професійне спрямування): 023 «Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво та реставрація»	Рік підготовки:	
Змістових модулів – 4		1-й	
Індивідуальне науково-дослідне завдання _ <small>(назва)</small>		Семестр	
Загальна кількість годин – 180		1-й семестр	2-й семестр
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2/3 самостійної роботи студента – 3/2	Освітній ступінь (освітньо-кваліфікаційний рівень): «Бакалавр» (освітній рівень перший)	Лекції	
		год. 30	54
		Практичні	
		год. 6	8
		Самостійна робота	
		год. 40	42
		Індивідуальні завдання:	
		Вид контролю:	
Залік	Екзамен		

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить (%):

для денної форми навчання - 50

2. Мета та заплановані результати навчання

2.1. Мета вивчення навчальної дисципліни

Метою на основі знань проблематики та предметної сфери філософії культури та теорії культури ознайомити студентів з історією мистецтва та його видами.

2.2. Заплановані результати навчання модуля навчальної дисципліни

Внаслідок вивчення модуля навчальної дисципліни студент повинен бути здатним продемонструвати такі

програмні результати навчання:

ПРН 5. Аналізувати та обробляти інформацію з різних джерел.

ПРН 8. Аналізувати, стилізувати, інтерпретувати та трансформувати об'єкти (як джерела творчого натхнення) для розроблення композиційних рішень; аналізувати принципи морфології об'єктів живої природи, культурномистецької спадщини і застосовувати результати аналізу при формуванні концепції твору та побудові художнього образу.

ПРН 9. Застосовувати знання з історії мистецтв у професійній діяльності, впроваджувати український та зарубіжний мистецький досвід.

ПРН 10. Володіти основами наукового дослідження (робота з бібліографією, реферування, рецензування, приладові та мікрохімічні дослідження).

ПРН 11. Визначати мету, завдання та етапи мистецької та дослідницької діяльності, сприяти оптимальним соціальнопсихологічним умовам для якісного виконання роботи.

ПРН 14. Тракувати формотворчі засоби образотворчого мистецтва, декоративного мистецтва, реставрації як відображення історичних, соціокультурних, економічних і технологічних етапів розвитку суспільства, комплексно визначати їхню функціональну та естетичну специфіку у комунікативному просторі.

ПРН 15. Володіти фаховою термінологією, теорією і методикою образотворчого мистецтва, декоративного мистецтва, реставрації мистецьких творів

ПРН 17. Популяризувати надбаня національної та всесвітньої культурної спадщини, а також сприяти проявам патріотизму, національного самоусвідомлення та етнокультурної самоідентифікації.

Вивчення модуля навчальної дисципліни передбачає формування та розвиток у студентів компетентностей

загальних:

ЗК 2. Здатність зберігати і примножувати культурно-мистецькі, екологічні, моральні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя

ЗК 8. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК 12. Цінування та повага різноманітності та мультикультурності.

ЗК 13. Здатність працювати в міжнародному контексті.

спеціальних (фахових, предметних):

СК 1. Здатність розуміти базові теоретичні та практичні закономірності створення цілісного продукту предметно-просторового та візуального середовища.

СК 2. Здатність володіти основними класичними і сучасними категоріями та концепціями мистецтвознавчої науки.

СК 11. Здатність проводити сучасне мистецтвознавче дослідження з використанням інформаційно-комунікаційних технологій

3. Передумови вивчення дисципліни

№ з/п	Навчальні дисципліни, вивчені раніше
1.	Українознавчі студії
2.	Живопис
3.	Рисунок
4.	Вступ до спеціальності

4.Очікувані результати навчання

Внаслідок вивчення навчальної дисципліни студент повинен бути здатним продемонструвати такі результати навчання:

Знати:

- особливості культурних епох, їх духовні цінності та пріоритети;
- основні наукові концепції виникнення мистецтва;
- види мистецтва, їх просторово-часові параметри;
- жанри та стилі образотворчого мистецтва;
- особливості мистецтва та архітектури різних історичних епох та культур;
- основні художні течії сучасного світового та українського мистецтва.

вміти:

- - збирати інформацію, самостійно опрацьовувати літературу, аналізувати різні джерела інформації;
- розрізняти світобачення і світорозуміння кожної культурно-історичної епохи;
- визначати особливості архітектури і мистецтва різних історичних епох та культур, жанрову і стильову приналежність творів мистецтва;
- самостійно надавати характеристику як окремого виду твору мистецтва, так і мистецтва певної епохи загалом;

- володіти методами мистецтвознавчого аналізу (іконологічного, формально-стилістичного та семіотико-герменевтичного) творів образотворчого мистецтва та на їх підставі встановити той культурний зміст, що стоїть за формальними моментами організації складної художньої форми;
- творчо переосмислювати, інтерпретувати історичні форми мистецтва у сучасному народно-прикладному мистецтві;
- застосовувати теоретичні знання з дисципліни у розв'язанні практичних завдань.

5. Програма навчальної дисципліни

5.1. Тематичний план навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин									
	Денна форма					Заочна форма				
	усього	у тому числі				усього	у тому числі			
		лекції	практичні	інд. роб.	сам. роб.		лекції	практичні	інд. роб.	сам. роб.
1	2	3	4	6	7	8	9	10	12	13
Змістовий модуль 1. Мистецтво Стародавнього світу										
Тема 1. Теоретико-методологічні засади «Історії зарубіжного мистецтва»	6	2	2		2					
Тема 2. Ранні синкретичні форми мистецтва	4	2			2					
Тема 3. Мистецтво Давнього Єгипту	8	4	2		2					
Тема 4. Мистецтво Давньої Месопотамії (Міжріччя)	6	2			4					
Тема 5. Мистецтво Давнього Ірану	4	2			2					
Тема 6. Мистецтво Давньої Індії	6	2			4					
Тема 7. Егейське мистецтво	4	2			2					
Тема 8. Мистецтво Давньої Греції	12	2	2		8					
Тема 9. Мистецтво Давнього Риму	12	2			10					
Разом за змістовим модулем 1	62	20	6		36					

Змістовий модуль 2. Образотворче мистецтво країн Західної та Південно-Східної Європи, Північної Африки та Азії в епоху Середньовіччя										
Тема 10. Мистецтво Візантії	6	2			4					
Тема 11. Арабське мистецтво	4	2			2					
Тема 12. Мистецтво Західної та Центральної Європи в епоху переселення народів та формування “варварських держав”	4	2			2					
Тема 13. Романське мистецтво	8	2			6					
Тема 14. Мистецтво готики	8	2	2		4					
Разом за змістовим модулем 2	30	10	2		18					
Усього годин за 1 семестр	92	30	8		54					
Вид контролю: залік										
Змістовий модуль 3. Образотворче мистецтво країн Західної та Південно-Східної Європи в епоху Відродження та Нового часу										
Тема 15. Мистецтво Відродження (загальна характеристика)	16	8	2		6					
Тема 16. Основні стильові напрями мистецтва Західної Європи (XVII ст.)	14	8			6					
Тема 17. Європейське мистецтво доби Просвітництва	10	4			6					
Тема 18. Образотворче мистецтво Західної Європи XIX – початку XX ст.	20	10	2		8					
Разом за змістовим модулем 3	60	30	4		26					
Змістовий модуль 4. Художня культура країн Західної та Північної Америки XX ст.										
Тема 19. Художня культура Західної Європи та Північної Америки 20-40 х рр. XX ст.	14	6	2		6					
Тема 20. Художня культура Західної Європи та Північної Америки доби постмодернізму та постпостмодернізму	14	4			10					

Разом за змістовим модулем 4	28	10	2		16					
Усього за 2 семестр	88	40	6		42					
Усього годин	180	70	14		96					
Вид контролю: Екзамен										

5.2. Теми лекцій

1 семестр

№ з/п	Назва теми, її анотація	Кількість годин	
		ДФН	ЗФН
Змістовий модуль 1. Мистецтво Давнього світу			
1	<p>Тема 1. Теоретико-методологічні засади “Історії зарубіжного мистецтва”</p> <p>Зміст та специфіка основних понять: культура, художня культура, мистецтво, образотворче мистецтво, твори образотворчого мистецтва. Особливості та основні проблеми художньої комунікації. Складові художньої комунікації: глядач, твір-річ. Художній образ як простір художньої комунікації. Інтерпретації феномена мистецтва в соціогуманітарному знанні. Проблема класифікації мистецтв.</p> <p>Соціальні функції мистецтва. Сутність суспільно-перетворювальної функції мистецтва. Сутність компенсаторної функції мистецтва. Сутність пізнавально-евристичної функції мистецтва. Сутність художньо-концептуальної функції мистецтва. Сутність функції передбачення в мистецтві. Сутність інформаційної функції мистецтва. Сутність комунікативної функції мистецтва. Сутність виховної функції мистецтва. Сутність гедоністичної функції мистецтва. Сутність естетичної функції мистецтва</p> <p>Поняття “вид мистецтва” і “жанр мистецтва”, основні можливості класифікації мистецтва, зокрема, образотворчого. Образотворче мистецтво як рід. Архітектура, скульптура, живопис, графіка та декоративно-прикладне мистецтво як види образотворчого мистецтва. Основні властивості творів-речей архітектури, скульптури, живопису, графіки, декоративно-прикладного мистецтва. Основні жанри скульптури, живопису, графіки.</p> <p>Мистецтвознавство – від описових вправ до самостійної дисципліни, від історії мистецтва до науки про мистецтво; пошук шляхів і методів студіювання мистецьких явищ (за Ж. Базеном). Огляд теоретичних праць Г. Вельфліна (“Основні поняття історії мистецтв”), А. фон Гільдебрандта (“Проблема форми в образотворчому мистецтві”), О. Габричевського (“Вступ до морфології мистецтва”), Г. Шпета (“Мистецтво як вид знання”, “Естетичні фрагменти”), В. Домогацького (“Проблема матеріалу в скульптурі”), В. Кандинського (“Про духовне у мистецтві”, “Крапка і лінія на</p>	2	

	площині”), В. Фаворського (“Теорія композиції”, “Теорія графіки”, “Про свою роботу над книгою”).		
2.	<p>Тема 2. Ранні синкретичні форми мистецтва</p> <p>Первісне мистецтво як відображення та пізнання дійсності в образній формі. Коріння мистецтва. Причини його виникнення. Мистецтво палеоліту. Оріньякська (40 – 20 тис. до н. е.) та Мадленська (XX – XII тис. до н.е.) епохи. Археологічні та етнографічні джерела. Пам’ятники палеолітичного мистецтва, знайдені в Іспанії, Франції, Росії та інших країнах. Зображення на стінах та стелях печер. Графіка на камені й кістках, скульптура з рогу і каменю. Особливості первісного реалізму, його межі. Висока майстерність зображення тварин. Зародження композиційного мислення. Мистецтво мезоліту (XII – VIII тисячоліття до н.е.) і неоліту (VIII – III тис. до н.е.). Мідний, бронзовий, залізний віки в Європі (III – I тис. до н.е.). Мегалітична архітектура – поховальні та культові споруди, дольмени, менгіри, кромлехи.</p>	2	
3.	<p>Тема 3. Мистецтво Давнього Єгипту</p> <p>Періодизація давньоєгипетського мистецтва. Мистецтво Стародавнього царства (3000 – 2400 рр. до н.е.). Виникнення і розвиток монументального будівництва і пов’язаних з ним круглої скульптури, рельєфу розпису. Піраміда Джосера, фараона III династії, у Саккара (бл. 2800 до н.е.), храмовий ансамбль цієї споруди. Піраміди фараонів IV династії (бл. 2700 до н.е.) Хефрена (Хафра), Хеопса (Хуфу) і Мікеріна (Менкаура) у Гізі. Конструктивні особливості пірамід. Заупокійний храм Хефрена. Сфінкс. Розвиток єгипетського портрета і залежність його від уявлень про загробне життя. Реалістичні риси в портретному мистецтві. Вираження ідеї вічності. Портретні статуї Хефрена, Каї (“Луврський писар”), Каопера (“Сільський староста”). Роль і значення канону.</p> <p>Мистецтво Середнього царства (2160 – 1788 рр. до н.е.). Місто Кахун – приклад єгипетського міста. Лабіринт. Паралельний розвиток монументальної пластики ідеалізованого стилю та реалістичного портрета. Прагнення до розкриття психологічної характеристики в портретах Сенусерта III і Аменемхета III.</p> <p>Мистецтво першої половини Нового царства (1560 – 1425 рр. до н.е.). Місто Фіви. Храм Хатшепсут. Храм богу Амону в Карнаці, його план, різні зразки колон. Монументальна скульптура як невід’ємна частина оформлення храму, пілони, обеліски, гіпостильні зали, подвір’я і святилище храму. Храм в Луксорі. Його план: двори, зали, колонади. Скульптура. Алеї сфінксів у храмах Карнака і Луксора. Сфінкси Аменхотепа III. Колоси Аменхотепа III (“Колоси мемнона”). Портрети Хатшепсут. Дрібна пластика. Розвиток художнього ремесла. Розписи, їх нові композиційні прийоми.</p> <p>Мистецтво часу Ехнатона та його наступників (так зване Амарнське мистецтво, кінець XV – початок XIV ст. до н.е.). Ехнатон та його релігійна реформа. Боротьба Ехнатона зі жрецькою реакцією. Реалізм амарнського мистецтва. Портрети Ехнатона, Нефертіті, дочок Ехнатона. Скульптурні твори майстерні Тутмеса в Ахетатоні (Амарна). Зображення в рельєфі та розписи фараона з родиною, інтимний</p>	4	

	<p>характер цих зображень. Реалістичний підхід до зображення пейзажу (водяні рослини, птахи, тварини). Розписи на скриньці з гробниці Тутанхамона – сцени битви та полювання; нові композиційні рішення. Розквіт дрібної пластики і художнього ремесла (предмети з гробниці Тутанхамона).</p> <p>Мистецтво другої половини Нового царства та пізнього часу (кінець XIV – VI ст. до н.е.). Ідейна та художня реакція після смерті Ехнатона. Будівництво гігантських храмів (Карнак, Абу-Сімбел, Рамессеум, Мединет-Абу). Послідовна схематизація образу людини (колосальні статуї Рамзеса II та ін.). Втрата Єгиптом самостійності протягом першого тисячоліття до н. е. Саїський період (VII – VI ст. до н. е.). Храм на о. Філе, рельєфи і живопис. Відхід єгипетського мистецтва від старих традиційних умовних принципів і перехід до античних (елліністичним) розвиненим формам.</p>		
4.	<p>Тема 4. Мистецтво Давньої Месопотамії (Міжріччя)</p> <p>Мистецтво Стародавньої Месопотамії. Розвиток іригації та землеробства. Зростання міст. Рабовласництво. Зародження писемності. Найдавніша культура, відкрита в області Еламу і міст Шумер і Аккад (IV – III тис. до н. е.). Архітектура – провідне мистецтво. Характер храмових будівель. Будівельний матеріал. Скульптурні та рельєфні зображення, печатки. Створення образів богів, царів і правителів. Зародження геральдичної композиції. Культура Вавилону (II тис. – VI ст. до н. е.) та Ассирії (I тис. до н.е.). Палаці та зіккурати. Вавилон, Ніневія, Харсабад. Особливості палацового зодчества в Ассирії. Портальна скульптура. Рельєфні композиції, батальні та мисливські сцени з палацового побуту. Однотипність образів людини і реалізм у зображенні тварин. Рельєфи палацу Ашшурнасірпала (IX ст. до н.е.). Ашшурбаніпала та Саргона II (VII ст. до н.е.). Глазуроване облицювання в архітектурі Ассирії та Вавилону. Падіння Ассирії під натиском вавилонян і мідійців. Стародавня культура царства Урарту у Вірменії.</p>	2	
5.	<p>Тема 5. Мистецтво Давнього Ірану</p> <p>Культура Стародавнього Ірану у світлі археологічних досліджень (Елам, Мідія, Персія). Зв'язок світогляду зі структурою влади. Ахеменідський стиль в архітектурі, найвизначніші пам'ятки (мавзолей Кіра II, скельна гробниця Дарія I, палацові архітектурні комплекси у Пасаргаді та Персеполі). Будівельні матеріали і конструктивні системи меморіальних і палацових споруд. Палацовий ансамбль Персеполя і проблеми синтезу мистецтв і архітектури. Розвиток нових типів аочно-склепінчастих і купольних конструкцій в епоху Сасанідів. Палацові споруди в Фірузабаді та Ктесіфоні.</p>	2	
6.	<p>Тема 6. Мистецтво Давньої Індії</p> <p>Архітектура давнього періоду. Розкопки міста Мохенджо-Даро. Планування і прийоми будівництва. Архітектура і скульптура рабовласницької держави Мауріїв. Культові будівлі буддизму. Релікварії – “ступі” (ступа в Санчі – III ст. до н.е.). Монолітні стовпи – “стамбхи”. Скельні храми – “чайтїя” – місце проповідей і зібрань буддійських ченців (чайтїя в Карлі, 80 р. до н.е.). Печерні храми</p>	2	

	Аджанти (III ст. до н. е. – VII ст. н. е.). Їх скульптурне оформлення. Живопис Аджанти.		
7.	<p>Тема 7. Егейське мистецтво</p> <p>Егейська культура (III – II тисячоліття до н.е.). Історія її відкриття. Розкопки Г. Шлімана в Трої, Мікенах, Тірінфі та А. Еванса на острові Крит. Головні райони поширення егейської культури: Крит, Кікладські острови, Пелопоннес, Троя. Історичні особливості та періодизація егейської культури. Розквіт Егейського мистецтва в середині II-го тис. до н.е. Палац у Кноссі: його план, центральний двір, світлові колодязі, багатопверховість, сходи, колони, оздоблення стін. Настінний живопис: зображення тварин, биків, їх міфологічне та культове значення. Рельєф “Цар-жрець”. Дрібна скульптура, торевтика та кераміка. Егейське мистецтво на материку (у Малій Азії та Пелопоннесі), його особливості. Палац у Тірінфі – приклад укріпленого замку. Його план, пропілеї, мегарон. Фрески палацу в Мікенах, архітектура (“Левові ворота”, “Скарбниця Атрея”). Золоті вироби, вази.</p>	2	
8.	<p>Тема 8. Мистецтво Давньої Греції</p> <p>Мистецтво гомерівської епохи (X – VIII ст. до н. е.). Епоха розпаду родового ладу. Гомерівський епос та його величезне гуманістичне значення. Геометричний стиль (IX – VIII ст. до н.е.). Дипілонські вази. Орнаменти та фігурні композиції.</p> <p>Мистецтво архаїки (кінець VIII – VI ст. до н.е.). Декоративний, “килимовий” характер розпису ваз. Фантастичні теми. Ранні архаїчні статуї богів: “Артеміда Делоська” (VII ст. до н.е.), “Аполлон” в Аміклі – їх статичність, монументальний та умовний характер. Перші “куриси” – статуї героїв (так звані “Аполлон Тенейський” та ін.). Умовність і символічність зображення рухів. Орнаментально-декоративний принцип у скульптурному оздобленні ранніх архаїчних храмів. Походження грецької архітектури, її зв’язок з дерев’яним зодчеством. Роль та значення конструкції. Ордер як головне досягнення грецької архітектури, його ідейний, образний і конструктивно-технічний сенс. Дорійський та іонійський ордери, їх особливості та художні можливості.</p> <p>Мистецтво періоду класики. Червонофігурний розпис у першій чверті V ст. до н. е. і його роль у розвитку реалізму. Храм Посейдона в Пестумі. Храм Зевса Олімпійського (468 – 456 рр.). Скульптура ранньої класики, так званого “суворого” стилю (друга чверть V ст. до н.е.). Розрив із давньосхідною нерухомістю (статуї “Зевс Громовержець”, “Дельфійський візник”; рельєфи “Трон Людовізі”; Олімпійські фронтони). Розквіт грецької класики (третья чверть V ст. до н. е.). Мирон, Поліклет, Фідій та будівництво на Афінському Акрополі. Мирон – майстер перехідного періоду від “суворого” стилю до розвиненої класики, “Дискобол”, “Афіна та Марсій” (близько 450 р). Поліклет з Аргоса – найбільший представник дорійської школи епохи розквіту: “Доріфор” (третья чверть V ст. до н.е.), “Амазонка”, “Діадумен”. Поняття реалізму та ритму у творах Поліклета. Його теоретичний твір “Канон”. Творчість Фідія. Споруди Акрополя як найвище досягнення грецької класики. Важливе місце архітектури у</p>	2	

	<p>суспільному житті Давньої Греції. Ансамбль Афінського Акрополя. Вільне планування будівель. Пропілеї. Парфенон (447-438 рр. до н.е.) та його зодчі Іктін і Калікрат. Розквіт скульптури. Фідій, його статуї Афінни (“Промахос”, “Парфенос”, “Лемнія”), “Зевс Олімпійський”, “Аполлон”. Скульптура Парфенону: метопа, фриз, фронтони, їх реалістична сила, грандіозність образів, складність та досконалість композицій, ритму. Скульптура пізньої класики. Скопас (перша половина IV ст. до н.е.). Тегейські фронтони (перша чверть IV ст. до н. е.): “Менада”, “Мелеагр”. Пракситель (друга і третя чверті IV ст. до н. е.) – видатний майстер пізньої класики. Його роботи “Гермес з Діонісом”, “Сатир, що відпочиває”, “Афродіта Кнідська”, “Аполлон Сауроктон”.</p> <p>Мистецтво еллінізму (III – I ст. до н. е.). Розпад монархії Олександра Македонського. Елліністичні держави (Птолемеївський Єгипет, царство Селевкідів, Пергам, Родос). Архітектура еллінізму. Будівництво Александрії в Єгипті (Фороський маяк), Прієна, Пергам та ін. Планування міст. Елліністичний живопис і мозаїка. Висока досконалість художніх ремесел. Мистецтво Аттики. “Афродіта Мілоська”, “Афродіта Медичі”. Олександрійська школа: “Афродіта Кіренська”, “Каменя Гонзага”. Жанрові мотиви (“Нубійський хлопчик”). Натуралістичні тенденції (“Рибалка”, “Пастушка”). Мистецтво Пергама. Пергамське царство. Планування міста і його акрополя. Скульптура Пергама: статуї Галлів. Вівтар Зевса (180 р до н.е.). Мистецтво Родосу. “Фарнезький бик” Аполлонія. “Лаокоон” Агесандра, Полідора та Афінодора.</p>		
9.	<p>Тема 9. Мистецтво Давнього Риму</p> <p>Значення спадщини етрусського мистецтва (VIII – IV ст. до н.е.). Етрусська архітектура: храми, поховальні склепи та урни у формі будинків. Розписи склепів. Скульптура: статуї воїнів, саркофаги, “Капітолійська вовчиця”, портрети. Художні ремесла (вази, дзеркала та ін.). Роль мистецтва Греції в розвитку римського мистецтва.</p> <p>Мистецтво республіканського Риму. Перетворення міста на центр світової держави. Архітектура: стародавні будинки (реконструкція форми урн), Клоака Максима, амфітеатр у Помпеях. Використання грецьких ордерів для декорації будівель. Декоративний живопис (перший та другий помпейські стилі). Скульптура епохи республіки. “Тогатус”. Римський скульптурний портрет: “Консул Брут”, “Цицерон”.</p> <p>Мистецтво ранньої Римської імперії (30-і роки до н.е.). Розквіт архітектури, скульптурного портрету. Класицизм скульптурного портрету. Статуї Августа і Германіка. Цивільний характер архітектури. Досягнення будівельної техніки. Утилітарні споруди (акведуки, дороги та ін.). Парадний характер будівель (храм у Німі, театр Марцелла в Римі). Коринфський ордер. Трактат Вітрувія. “Вівтар миру”, його рельєфи. Зміни в мистецтві імперії після Августа (I ст. н.е.). Золотий будинок Нерона. Третій та четвертий помпейські стилі настінного живопису. Амфітеатр Флавіїв (Колізей). Тріумфальна арка Тіта та її рельєфи. Реалізм у портретах Вітелія, Нерона. Мистецтво Римської</p>	2	

	імперії епохи Антонінов (II ст. н.е.). Грандіозний ансамбль Форуму Трояна (110 – 114 рр.). Колона Трояна та її рельєфи. Пантеон у Римі (120 – 125 рр.). Мистецтво пізньої Римської імперії (III – VI ст. н.е.). Арка Сіптемія Севера, терми Каракали (грандіозний комплекс різних за формою і перекриттям приміщень). Терми Діоклетіана в Римі (286 – 305 рр.) та палац у Спліті. Арка Костянтина (313 – 337 рр.) та її рельєфи.		
Змістовий модуль 2. Образотворче мистецтво країн Західної та Південно-Східної Європи, Північної Африки та Азії в епоху Середньовіччя			
10.	<p>Тема 10. Мистецтво Візантії</p> <p>Вплив елліністичного Сходу та Риму на формування візантійського мистецтва. Затвердження типу купольного храму. Храм св. Софії в Константинополі (522 – 537 рр.) – вищий зразок візантійської архітектури. Монументальний живопис, її репрезентативний характер. Мозаїка в Равенні, церква св. Віталія (друга чверть VI століття). Мозаїка церкви Успіння в Нікеї (VII століття), її висока художня досконалість. Мистецтво VIII – XII ст. Іконоборчий період. Світоглядні, церковно-релігійні й соціально-політичні передумови іконоборства. Іконоборство та традиції нецерковної художньої культури. Феодор Студит і його діяльність. Ілюстровані рукописи. Хлудівський псалтир. Храмове зодчество VIII – IX ст. і його особливості. Розвиток у мистецтві орнаментально-декоративних форм. Розвиток хрестово-купольного храму. Цивільні споруди Константинополя. Розквіт монументальної мозаїки. Теологічне начало у виборі та трактуванні сюжетів. Іконографія в живописі. Мозаїки церкви в Дафні (кінець XI століття), св. Софії в Константинополі. Іконопис. Розвиток мініатюри. Мистецтво XIII – XV ст. Четвертий хрестовий похід і розгром Константинополя. Візантія при Палеологах. Поширення фрески, живописні досягнення мозаїк Кахріє Джамі в Константинополі (1303 р.) і фресок XIV – XV ст. Мініатюра. Падіння Константинополя в 1453 році.</p>	2	
11.	<p>Тема 11. Арабське мистецтво</p> <p>Економічні причини експансії арабів. Завоювання арабів і створення арабської держави. Багдадський, Каїрський і Кордовський халіфати. Особливості арабської храмової архітектури й архітектурної орнаментики (арабески). Вплив візантійського та перського мистецтв. Арабські мечеті, медресе (школи) у Каїрі та Самарканді. Основні пам'ятники арабської архітектури в Іспанії (“Мавританський стиль” – Кордовська мечеть, башта Геральда в Гренаді), у Каїрі (надгробний мавзолей Каїди Бея та ін), у Персії (медресе в Ісфагані), в Індії (“Перлова мечеть” у Делі, мавзолей в Агрі) та в Самарканді (мечеті Бібі-ханум, Шир-Дор). Причина відсутності в арабському живописі образотворчого характеру.</p>	2	
12.	<p>Тема 12. Мистецтво Західної та Центральної Європи в епоху переселення народів та формування “варварських держав”</p> <p>Загальна характеристика епохи. Мистецтво остготів в Італії та лангобардів в Іспанії. Архітектура вестготів та остготів. Мавзолей</p>	2	

	<p>Теодоріха в Равенні. Баптистерії у французькому Провансі: Фрежусі, Венаску, Р'є, Екс-ан-Провансі. Меровінгське мистецтво. Баптистерій Сен-Жан (Пуатьє). Крипта Св. Павла в Жуаррі. Баптистерій церкви у Венаску. Каролінгське відродження. Капела імператорської резиденції в Ахені в Німеччині (788-805 рр.), “ворота” з надбрамною залю у Лорше в Німеччині (бл. 800 р.). Церква Святого Михайла (Фулда), Німеччина. Ораторій у Жерміні-де-Пре, Франція. Церква Святого Йохана (Майнц), Німеччина. Церква Святого Юстіна в районі Хьохст Франкфурта-на-Майні, Німеччина. Базилика Айнгарда (Штейнбах) в Оденвальді, Німеччина. Базилика Айнгарда (Зелігенштадт), Німеччина. Бенедиктинській монастир Святого Іоанна, Мюстаір, Швейцарія. Ужиткове мистецтво дороманського періоду. Поліхромний звіриний стиль варварських племен. Техніки декорування ювелірних виробів. Кельтський орнамент країн Північної Європи. Художня обробка деревини. Предмети з королівського поховання в Осенберзі. Художня обробка кістки. Оздоблення окладів Євангелій.</p>		
13.	<p>Тема 13. Романське мистецтво</p> <p>Романське мистецтво – мистецтво епохи феодалізму. Походження терміна “романський”, його умовність. Економічне становище та соціальний лад держав у середні віки. Замкнуте натуральне господарство. Постійні внутрішні та зовнішні війни. Підкорення духовного життя авторитету церкви.</p> <p>Архітектура. Її провідна роль у мистецтві, будівельні прийоми та основні стилістичні риси. Розвиток склепінних перекриттів; різні конструкції склепінь. Монастирі – осередки формування романської архітектури. Провідна роль мистецтва Франції (класичної країни феодалізму). Головні пам’ятки романської архітектури: церква монастиря в Клюні, собор Нотр-Дам у Пуатьє (Франція, кінець XI – початок XII ст.), Собор та “Падаюча вежа” у Пізі (Італія, XII ст.), Собор у Шпейере (Німеччина сер. XII ст.). Світська архітектура. Замки, їх планування й архітектурні форми. Переважання релігійного начала, абстрактність образів та умовність їх трактування. Виразність і декоративізм. Реалістичні елементи в деталях при загальній абстрактно-ідеалістичній концепції.</p> <p>Скульптура. Переважання рельєфу, його зв’язок з архітектурою та обумовленість її площинними формами. Система розташування рельєфів, прикраса порталів, фігурні капітелі. Головні теми рельєфів на бубнах. Велика кількість орнаментально-декоративної скульптури, елементи фантастики в ній, відгомони народного мистецтва.</p> <p>Головні пам’ятники романської скульптури: портали соборів у Шартрі (Франція, XII ст.) і в Бамберзі (Німеччина, XII ст.).</p> <p>Монументальний живопис. Його лінійність, умовність кольору. Романська мініатюра.</p>	2	
14.	<p>Тема 14. Мистецтво готики</p> <p>Умовність терміна “готичний”, його походження. Готика як мистецтво періоду зростання середньовічних міст. Цехова організація праці. Боротьба міських цехів з феодалами. Роль церкви. Релігійне і</p>	2	

	<p>світське мистецтво цього періоду. Синтетичний характер мистецтва готики. Домінантна роль архітектури. Основні принципи готичної конструкції. Органічний зв'язок конструктивних прийомів і декоративних форм. Перехід від хрестового зводу до стрілчасті. Контрфорси і аркбутани. Період розвинутої готики (собори Парижа і Реймса у Франції, собори Страсбурга та Кельна в Німеччині, собор св. Вігта в Празі, Вестмінстерське абатство в Лондоні).</p> <p>Період пізньої готики. Собор у Руані, абатство Мон-Сен-Мішель у Франції, Міланський собор в Італії та ін.</p> <p>Розвиток світської архітектури. Ратуші, будівлю суду в Руані, житлові будинки. Розвиток монументальної скульптури. Переважне значення круглої пластики. Тематика і система розміщення фігур і рельєфів, відображення в них уявлень того часу про світобудову і долю людства. Символічний характер образів. Календарні зображення на порталах готичних соборів та їх значення для розвитку реалізму. Простота і спокійна величність скульптури XIII ст. Посилення світського начала (скульптура Реймського і Страсбурзького соборів). Втрата монументальності. Розвиток портрета в скульптурі XIV століття.</p> <p>Живопис. Обумовлений архітектурою розвиток монументального живопису у формі вітражів. Техніка і композиція вітражів. Мініатюри готики. виготовлення мініатюр у світських майстернях. Посилення реалізму в орнаментиці та ілюстрації. Провідна роль французької мініатюри в XIII-XIV ст.</p>		
Змістовий модуль 3. Образотворче мистецтво країн Західної та Північної Америки в епоху Відродження та Нового часу			
15.	<p>Тема 15. Мистецтво Відродження (загальна характеристика)</p> <p>Світський характер культури Відродження. Розвиток науки і техніки. Поширення гуманізму, його ставлення до релігії та церкви. Боротьба за реалізм і за нове самостійне місце мистецтва в суспільному житті. Демократичний характер мистецтва і боротьба в ньому прогресивних і консервативних течій. Основні центри культури і мистецтва італійського Відродження. Підготовка відродження в Італії (Проторенесанс). Данте. Розквіт світської літератури в другій половині XIV століття (Петрарка, Боккаччо). Мистецтво Італії в другій половині XIII століття. Провідна роль скульптури та її перехідний характер. Зв'язок з романським і готичним мистецтвом, значення античної спадщини. Нікколо Пізано (бл. 1225-1280 рр.). Живопис. Візантійські впливи. Живописні школи Флоренції (Чімабуе) і Сієни.</p> <p>Мистецтво Італії XIV століття (треченто). Флоренція – столиця передового мистецтва Італії. Джотто (1266-1337) – великий живописець італійського треченто. Реалістичне трактування релігійної теми, популяризація нових образотворчих прийомів та засобів для вираження людських почуттів та взаємовідносин; розробка жесту та драматичної дії. Передача об'ємності людської фігури, пейзажних та архітектурних форм у просторі. Лаконічність, виразність і монументальність розписів</p>	8	

Джотто в Капелі дель Арена в Падуї та в церкві Санта Кроче у Флоренції. Значення художньої реформи Джотто для розвитку реалістичного мистецтва Відродження. Архітектурна творчість Джотто. Скульптура Андреа Пізано (1273-1348).

Мистецтво Раннього Відродження в Італії (XV століття – кватроченто). Архітектура Флоренції. Філіппо Брунелескі – засновник архітектури Відродження (1377-1446). Купол флорентійського собору, капела Пацці, будівля Виховного будинку. Леон Баттіста Альберті (1404-1472) – теоретик, архітектор та інженер. Його вчення про універсальну людину. Скульптура Флоренції. Донателло (1386-1466) – глава нового реалістичного напрямку в скульптурі. “Св. Георгій”, пошук експресії (статуї пророків), зацікавлення портретом. Вивчення античної скульптури, зображення голого тіла (бронзовий “Давид”, рельєфи кафедри собору у Флоренції). Лоренцо Гіберті (1378-1455). Живопис Флоренції. Мазаччо (1401-1428). Яскравість індивідуальної характеристики образів у творах Мазаччо, виразність передачі людських стосунків та почуттів. Вивчення будови людської фігури й оволодіння засобами лінійної та повітряної перспективи. Розписи капели Бранкаччі. Консервативні течії в живописі першої половини XV століття. Фра Анджеліко (1387-1455), вплив на його творчість нових реалістичних принципів. Друге покоління флорентійських реалістів. Паоло Учелло (1397-1475), розробка ним лінійної перспективи. Андреа дель Кастаньо (1427-1457) і проблема пластичної форми, реалістична яскравість його образів. Сандро Боттічеллі (1444-1510). Суперечливість його творчості. Жвавість, яскравість та поетичність образів, тонкість передачі настроїв і почуттів, точність та виразність малюнка і одночасно з цим – витончена декоративність та елементи готичної архаїзації. Картини “Весна” і “Народження Венери”. Фрески і портрети Боттічеллі. Доменіко Гірландайо (1449-1494) як продовжувач традиції флорентійського живопису першої половини XV ст. Його історичні композиції та портрети.

Високе Відродження в Італії (XVI століття – чінквіченто). Розквіт мистецтва Високого Відродження як підсумок попереднього розвитку. Леонардо да Вінчі (1452-1519) – засновник мистецтва Високого Відродження. Значення наукових пошуків у художній творчості Леонардо. Ранні роботи Леонардо: “Мадонна з квіткою”, “Поклоніння волхвів”, “Св. Ієронім”. Міланський період творчості Леонардо. “Мадонна в скелях”, “Таємна вечеря” – новизна композиційної побудови і глибина психологічного вирішення теми. Скульптурні роботи Леонардо. Друге перебування у Флоренції. “Битва при Ангіарі”, “Св. Анна”, “Джаконда”. Створення психологічного портрета. Творчість Рафаеля (1483-1520). Втілення гармонійного ідеалу досконалої людини, велич композиційних рішень Рафаеля. Умбрійський період творчості художника. Його ранні роботи: “Три грації”, “Сон лицаря”, “Заручини Марії”. Близькість до творів Перуджино. Перебування у Флоренції. Творче використання Рафаелем досягнень Леонардо і Мікеланджело (на ранньому етапі його творчості). Римський період. Розквіт творчості Рафаеля. Розписи Ватиканських станц. “Афінська школа”, “Парнас”, “Диспут”, ідейний

зміст і художня цінність цих розписів. Розписи Фарнезіна. Рафаель і античність. Портрети Рафаеля: Кастільоне, Юлій II та інші. “Сікстинська мадонна”. Мікеланджело (1475-1564) – видатний художник Високого Відродження та останній захисник гуманістичних ідей і принципів у мистецтві Італії XVI століття. Ранні роботи Мікеланджело в скульптурі: “Битва лапіфів з кентаврами”, “Вакх”, “Оплакування Христа”, “Давид”. Живописні роботи: “Св. сімейство”, картон “Битва при Кашині”. Римський період творчості Мікеланджело. Фрески стелі Сікстинської капели у Ватикані. Надгробок Юлія II та його історія. Гробниці Медичі. Фреска “Страшний суд”, погруддя Брута та інші пізні твори майстра. Архітектура XVI століття в Італії. Донато Анджело Браманте (1444-1514). Роботи Браманте в Римі.

Мистецтво Високого Відродження у Венеції. Особливості розвитку венеціанської культури в XVI столітті. Живопис початку XVI століття. Джорджоне (1478-1510) і його картини “Юдіф”, “Гроза”, “Концерт у полі”, “Спляча Венера”. Зв’язок людини з природою, тонкість колористичних рішень, нове розуміння пейзажу. Новаторський характер творчості Джорджоне. Тиціан (1477-1576). Життя та творчість Тиціана. Його ранні роботи: “Любов небесна і любов земна”, “Мадонна Пезаро” та інші. Роботи середнього періоду: “Венера Урбіно”, портрети, цілісність і яскравість характерів. Пізні твори Тиціана. Збільшення психологізму. Відображення кризи культури Відродження в пізньому мистецтві Тиціана; риси драматичного напруження і занепокоєння, відхід від гармонійної ясності (“Оплакування Христа”, “Св. Себастьян”).

Пізнє Відродження в Італії. Мистецтво Венеції в другій половині XVI століття. Паоло Веронезе (1528-1588), декоративний характер його живопису, блиск колористичних і декоративно-композиційних рішень. Якопо Тінторетто (1518-1591), складність його творчості. Ранні роботи Тінторетто. “Чудо св. Марка”. Роботи зрілого періоду. Розписи в Ськуола ді Сан Рокко і в Палаці дожів. Портрети Тінторетто, їх глибокий психологізм. Антоніо Аллегрі Корреджо (1494-1534) і його місце в мистецтві XVI століття. Станкові картини і монументальний розпис Корреджо. Сміливість і новизна його декоративних рішень, їх значення для подальшого розвитку монументально-декоративного живопису. Поняття маньєризму як художньої течії періоду кризи Відродження. Франческо Парміджаніно (1503-1540), його фрески, картини та малюнки. Портрети Бронзіно (1503-1572). Скульптура Бенвенуто Челліні (1500-1571).

Нідерландська живопис XV століття. Розквіт міст у кінці XIV – початку XV століття і розвиток у них бюргерської культури. Формування нідерландської школи живопису. Її зв’язок з пізньоготичною франко-бургундською мініатюрою. Розвиток реалізму, зростання інтересу до реальних умов життя людини, її побуту. Творчість Яна ван Ейка (бл. 1390-1441) – майстра нідерландської школи XV століття. “Гентський вівтар” – спільна робота Яна і його старшого брата Губерта (бл. 1366-1426), значення цього твору для розвитку нідерландського живопису. Пітер Брейгель Мужичський (бл. 1525-1569). Нова, демократична тематика, використання народних

	<p>прислів'їв, розвиток жанру і пейзажу. Ранні живописні твори Брейгеля: “Ігри дітей”, “Битва Масляної з Постом”. Його графіка. Роботи зрілого та пізнього періоду: “Селянський танець”, “Сліпі”, “Місяці”.</p> <p>Німецький живопис XVI століття. Альбрехт Дюрер (1471-1528) – видатний художник німецького Відродження. Серія гравюр на дереві: “Апокаліпсис”. Пошуки образу гармонічно досконалої людини, “Адам та Єва”. Живопис та графічні роботи Дюрера зрілого періоду його творчості. Гравюри на міді: “Вершник, смерть і диявол”, “Меланхолія”. Пізні роботи Дюрера: портрети нюрнберзьких бюргерів, “Чотири апостоли”. Матіас Грюневальд (після 1460-1528), експресивність його образів. Поєднання містики і реалістичних рис у його мистецтві. “Ізенгеймський вітвар” – головний твір Грюневальда. Лукас Кранах Старший (1472-1553). Реалізм його ранніх портретів. Графіка Кранаха. Ганс Гольбейн Молодший (1497-1543) – найбільший німецький портретист XVI століття. Його графічні роботи (“Танець смерті”, малюнки). Значення творчості Ганса Гольбейна Молодшого для німецького та англійського мистецтва.</p> <p>Мистецтво Франції. Французький живопис XV століття. Мініатюри. Творчість Жана Фуке (бл. 1420-1480). Розвиток нових форм в архітектурі. Будівництво замків: Шамбор, Блуа та ін. Лувр (арх. Гужон і Леско). Скульптурні роботи Жана Гужона (пом. 1566).</p>		
16.	<p>Тема 16. Основні стильові напрями мистецтва Західної Європи (XVII ст.)</p> <p>Загальна характеристика розвитку країн Західної Європи в XVII ст. Основні напрями в мистецтві XVII ст. – бароко, класицизм і реалістичні течії. Зародження бароко в Італії та його поширення в інших країнах Західної Європи. Зв'язок бароко з придворною культурою та церквою. Архітектура раннього бароко в Італії. Джакомо делла Порта (1541-1608). Фасад церкви Джезу як перший зразок барочного фасаду. Карло Мадерно (1558-1629). Зміна плану собору св. Петра. Живопис раннього бароко в Італії. Академічний напрям в італійському мистецтві XVII століття. Болонська академія братів Карраччі. Творчість Аннібале Карраччі (1560-1609). Розпис галереї Палацу Фарнезе та його місце в розвитку монументально-декоративного живопису. Лоренцо Берніні (1598-1680). Площа та колонада перед собором св. Петра як зразок монументального ансамблю бароко. Архітектурно-декоративні роботи Л.Берніні (покрів під куполом собору св. Петра, Королівські сходи Ватиканського палацу, фонтани). Скульптурні роботи Берніні. Перші твори: “Давид”, “Аполлон і Дафна”. Церковна скульптура (“Екстаз св. Терези”). Мікеланджело да Караваджо (1573-1610) – фундатор реалістичного напрямку в італійському живописі XVII ст. Розробка побутової тематики та натюрморту. Реалістичне трактування релігійних сюжетів та введення до релігійних картин народних елементів. Рання творчість Караваджо (“Вахх”). Пошуки великого реалістичного стилю в зрілій та пізній творчості (“Положення в труну”, “Успіння Марії”).</p> <p>Мистецтво Іспанії в XVI-XVII століттях. Ель Греко (1541-1614) – представник мистецтва маньєризму в Іспанії. Основні роботи Греко:</p>	8	

	<p>“Св. Маврікій”, “Похорон графа Оргаса”, “Тоledo в грозу”, портрети. Реалістичні елементи в його творчості. Хосе Рібера (бл. 1591-1652) – перший великий іспанський художник реалістичного напрямку. Розвиток його мистецтва в період перебування в Неаполі. Емоційність образів, народні типи в картинах на релігійні сюжети. Основні роботи: “Муки св. Варфоломія”, “Св. Інеса” та інші. Офорти Рібери. Франсиско Сурбаран (1598-1664). Його релігійний живопис, поєднання аскетичної суворості та елементів містики з матеріальною конкретністю й реалізмом у розкритті образів. Монументальність і виразність мистецтва Сурбарана. Портрет і натюрморт у його творчості. Дієго Веласкес (1599-1660). Реалістичне трактування міфологічних сюжетів (“Вакх”, “Кузня Вулкана”). Веласкес як історичний живописець (“Здача Бреди”).</p> <p>Мистецтво Голландії в XVII ст. Особливе місце голландського живопису в західноєвропейському мистецтві XVII століття. Реалістичний характер основних художніх течій. Широке розповсюдження живопису, спеціалізація художників. Розвиток реалістичних жанрів (портрет, побутовий живопис, пейзаж, натюрморт). Рембрандт ван Рейн (1606-1669), його основні роботи: “Даная”, “Нічний дозор”. Портрети (Ян Сікс, Ніколас Брейнінг, “Читаючий Тітус”), монументальність композиції (“Змова Юлія Цивіліса”), картини на біблійні сюжети (“Блудний син”). Значення художньої спадщини Рембрандта. Я. Вермеєр Дельфтський (1632-1675).</p> <p>Мистецтво Фландрії в XVII ст. Протиріччя у фламандському мистецтві. Пітер Пауль Рубенс (1577-1640) – фундатор фламандської школи живопису. Реалістичні та барокові тенденції в роботах Рубенса XVII ст.: “Персей і Андромеда”, “Викрадення дочок Левкіппа”, “П’яний Сільван”. Історичний живопис Рубенса, серія картин “Історія Марії Медичі”. Антоніо Ван Дейк (1599-1641).</p> <p>Мистецтво Франції в XVII ст. Жак Калло, його значення в історії малюнка та офорту. Нікола Пуссен (1593-1665). Роль античності та італійського мистецтва у формуванні мистецтва Пуссена. Проблема класичного пейзажу в його творчості. Основні роботи: “Смерть Германіка”, “Танкред і Ермін”, “Пейзаж з Поліфемом”, серія “Пори року”. Клод Лоррен (1600-1682) та його місце в розвитку класичного пейзажу. Палацове та парадно-декоративне будівництво як демонстрація значення і сили абсолютистської держави. Версальський палацовий ансамбль. Клод Перро (1613-1688), створення східного фасаду Лувру. Жюль Ардуен Мансар (1646-1708), його роботи в Парижі (Вандомська площа, собор Інвалідів) та у Версалі. Андре Ленотр – творець Версальського парку. Особливості планування французьких парків цього часу.</p>		
17	<p>Тема 17. Європейське мистецтво доби Просвітництва</p> <p>Просвітництво. Значення основних європейських національних художніх шкіл XVIII ст. Матеріалізм XVIII століття та енциклопедисти. Передова література, театр та музика. Класицизм. Реалізм. Рококо.</p>	4	

Вплив стилю рококо на зовнішнє оформлення архітектури. Архітектори та декоратори інтер'єрів рококо. Внутрішнє оздоблення готелю Субіз. Майстри орнаментальних мотивів. Легкість, ніжність і витонченість декоративного стилю рококо. Антуан Ватто (1684-1721) – французький художник XVIII століття. Національні витоки його мистецтва. Ранні жанрові картини “Савояр з бабаком”, “Бівуак”. Театральні теми, зв'язок Ватто з народним театром. Розвиток реалістичного побутового жанру та портрета: “Італійські актори”, “Жиль”, “Портрет скульптора Патера”. Роль Академії мистецтв. Майстри декоративного живопису. Франсуа Буше (1703-1770) – визнаний майстер рококо. Майстерність малюнка Буше.

Реалізм у мистецтві XVIII ст. і його зв'язок з передовою суспільною думкою. Жан Батист Шарден (1699-1779) – видатний представник французького реалізму середини XVIII століття. Поезія повсякденного життя в протилежність штучності та фривольності рококо (“Гувернантка”, “Картковий будиночок” та ін.). Натюрморти Шардена. Затвердження художньої цінності звичайних предметів навколишнього матеріального світу. Портрети Шардена (“Автопортрет”, “Портрет Седен”). Оноре Фрагонар (1732-1806) – живописець передреволюційних років. Боротьба реалістичних і декоративних тенденцій у його мистецтві. Реалістичні портрети Фрагонара (Абат де Сен-Нон, Дідро та ін.). Жанрові сцени.

Класичний характер архітектури другої пол. XVIII століття. Її зв'язок з природою. Розробка міського ансамблю. Жак Анж Габріель (1699-1782) – архітектор французького класицизму XVIII століття. Малий Тріанон у Версалі. Площа Згоди в Парижі. Дослідження монументальних рішень. Суффло (1709-1780) і його Пантеон у Парижі. Скульптура другої половини XVIII століття. Фальконе (1741-1823), його робота в Парижі та в Петербурзі. Перші класичні картини Ж.Л. Давида (1743-1825).

Англійське мистецтво XVIII століття. Загальна характеристика англійської художньої культури. Крістофер Рен (1632-1723) – архітектор англійського класицизму. Собор св. Павла в Лондоні. Перепланування і забудова Лондона. Утвердження національної реалістичного мистецтва в Англії у другій чверті XVIII століття. Вільям Хогарт (1697-1764) – перший великий англійський художник-реаліст XVIII ст. Жанрові картини й гравюри В. Хогарта, його портрети. Роль сатири в його мистецтві. Реалізм і мальовнича майстерність портретів В. Хогарта (“Дівчина з кривими волоссями”), демократизм його мистецтва. В. Хогарт як основоположник критичного реалізму в західноєвропейському мистецтві Нового часу. Створення постійних типів парадного портрету. Джошуа Рейнольдс (1723-1792). Томас Гейнсборо (1727-1786). Його портрети (“Блакитний хлопчик”, М-с Грехем).

Мистецтво Італії в XVIII ст. Джованні Баттісто Тьєполо (1696-1770). Розвиток пейзажу. Архітектурні пейзажі Каналетто (1697-1768) та Франческо Гварді (1712-1793).

18	<p style="text-align: center;">Тема 18. Образотворче мистецтво Західної Європи XIX – початку XX ст.</p> <p>Французьке мистецтво епохи революції та імперії. Французька буржуазна революція 1789 року. Ж. Луї Давид (1743-1825) – художник французької революції. Картини Давида: “Марат”, “Старий у чорному капелюсі”. Архітектура та декоративне мистецтво епохи Імперії (стиль ампір). Доба Реставрації (1815-1830). Виникнення “романтичної школи”. Нове розуміння національної історії та національної своєрідності. Жан Огюст Домінік Енгр (1780-1867). Теодор Жеріко (1791-1824) – творець романтичної школи. Ранні військові картини Жеріко (“Поранений кірасир”). Глибокий реалізм, трагічна напруга і схвильованість у пізніх роботах Жеріко: “Пліт Медузи”, портрети душевнохворих. Ежен Делакруа (1798-1863). Його перші твори: “Тура Данте”, “Різанина на Хіосі”. Картина “Свобода на барикадах” як одне з найяскравіших відображень революційної боротьби в мистецтві. Розвиток критичного реалізму у Франції XIX століття. Оноре Домье (1808-1879) – видатний майстер критичного демократичного реалізму у Франції. Серії літографій “Добрі буржуа”, “Люди юстиції”. Живопис Домье (“Прачка”, “Любитель гравюр”). Розвиток французького реалістичного мистецтва в 30-70-х роках XIX ст. “Барбізонська школа” пейзажистів. Теодор Руссо (1812-1867) – провідний художник “Барбізонської школи”. Жан Франсуа Мілле (1814-1875). Зображення селянської праці в його творчості (“Людина з мотигною”, “Відпочинок виноградаря”). Густав Курбе (1819-1877). Епічне і монументальне трактування жанрової картини: “Дробильники каменю”, “Похорон в Орнані”. Французький живопис 60-80-х років XIX ст. Зародження імпресіоністських тенденцій. Едуард Мане (1832-1883) – один з видатних реалістичних майстрів Франції “Олімпія”. Сцени паризького життя (“Сніданок у майстерні”, “У човні”). “Бар у Фолі-Бержер”. Едгар Дега (1834-1917). Його реалістичні портрети (“Портрет брата”) та зображення сцен міського життя. Огюст Ренуар (1841-1919). Ранній період його творчості (“Хлопчик з кішкою”, “Купальниця”). Огюст Роден (1840-1917). Ідеї гуманізму і громадянської мужності (“Бронзова доба”, “Громадяни Кале” та ін.). Портрети Родена. “Ворота пекла” та пов’язані з ними скульптурні твори (“Мислитель”, “Поцілунок”). Французькі імпресіоністи: Клод Моне (1840-1926), Альфред Сіслей (1839-1889), Каміль Піссарро (1830-1903), Анрі Тулуз-Лотрек. Постімпресіонізм як явище художньої культури кінця XIX ст. Поль Сезанн (1836-1906) і його творчість. Поль Гоген і його абстрактно-декоративні пошуки. Вінсент Ван Гог (1853-1890).</p> <p>Мистецтво Іспанії наприкінці XVIII – початку XIX ст. Франсіско Гойя (1746-1828) – великий художник іспанського народу. Серія офортів “Капрічос”, їх реалістична сутність і фантастична форма. Національно-визвольна війна іспанського народу проти Наполеона. Відображення та оцінка її у творчості Гойї (“Розстріл повстанців”, серія офортів “Лиха війни”).</p> <p>Мистецтво Англії в XIX ст. Джон Констебль (1776-1837) – видатний реалістичний живописець Англії XIX століття. Розквіт</p>	10
----	--	----

	<p>творчості Констебля в 20-ті рр. XIX ст.: “Віз для сина”, “Собор у Солсбері”, пейзажні етюди з натури. Реформа пейзажного живопису. Джозеф Вільям Тернер (1775-1851) і його романтичний пейзаж. Вікторіанська епоха та образотворче мистецтво Англії. Консерватизм художніх смаків. Академічне мистецтво і натуралістичний жанр. Прерафаелітське братство. Наслідування флорентійських живописців кінця XV ст. Релігійний містицизм прерафаелітів. Основні майстри цієї течії: Данте Габріель Россеті, Холмер Хент, Джон Еверет Мілле, Вільям Морріс.</p> <p>Німецьке мистецтво першої половини XIX століття. Суспільні умови в Німеччині до початку XIX століття. Назарейці. Каспар Давид Фрідріх. Містична романтика його пейзажного живопису. Увага до національного пейзажу. Німецьке мистецтво другої половини XIX століття. Адольф Менцель (1815-1905). Сутність стилю модерн у живописі. Г.Клімт.</p> <p>Культурний розвиток Європи на початку XX ст. Світоглядні основи модерністського мистецтва. Проблеми деформації художнього образу. Виникнення технократичного мислення. Особливості повсякденного життя; інформаційні процеси. Нове розуміння проблеми поступу; провідні культурологічні концепції першої половини XX ст. Митець та суспільство в першій пол. XX ст. Виникнення нових та модифікація існуючих видів мистецтва. Місце традиційної культури в розвитку художньої культури XX ст. Подальше збільшення чисельності культур різних регіонів. Принципи диференціації естетичних теорій XX ст. А. Бергсон та його роль міфопоетичної творчості в нейтралізації надмірного пошуку рефлексії. Мистецтво як пошук “нашої підстави бути” в естетиці А. Мальро. Культурологічні засади екзистенціальної естетики Ж.-П. Сартра й А. Камю: загальне та унікальне. Методологія структуралізму як утілення ідеї безкорисливої науковості.</p> <p>Інтерес до примітивів та екзотичних культур. Джерела і початок кубізму Творчість П.Пікассо, Ж.Брака. Своєрідність кубізму Ф. Леже. Етапи кубізму (аналітичний, синтетичний, декоративний). Футуризм. Апологія техніки та швидкості. Маніфести футуристів в Італії. Вплив кубізму і футуризму. Дадаїзм у Європі й Америці. Абсурдизм у мистецтві й літературі. Джерела та початок руху “Дада”. Акції дадаїстів у Німеччині та Франції. Альманахи “Дада”. Особливості саморепрезентації дадаїстів. Колажі, об’єкти, скандальні виставки. Соціально-критичний напрям у дадаїзмі.</p>		
Змістовий модуль 4. Художня культура країн Західної та Північної Америки XX ст.			
19	<p>Тема 19. Художня культура Західної Європи та Північної Америки 20-50 х рр. XX ст.</p> <p>Мистецтво Західної Європи та США в 1920-1930-ті рр. Стиль “Ар Деко” в архітектурі, прикладному й образотворчому мистецтві Західної Європи і США. Спроба створення нового універсального та синтетичного “стилю епохи”, що поєднує вишуканість модерну з енергією і динамікою кубізму й орфізму. Оздоблення інтер’єрів, конструювання предметів, декоративні панно та вітражі. Мода на</p>	6	

	<p>екзотику. “Нова предметність” у живописі (Німеччина, Бельгія, Франція). Поєднання декоративізму з експресивним гротеском і соціальною критикою. Неокласицизм у творчості П. Пікассо, А. Матісса й інших представників авангарду.</p> <p>Сюрреалізм у західному мистецтві. Передумови і теорія сюрреалізму. Андре Бретон, його “Маніфест сюрреалізму” (1924 р.) та інші теоретичні твори. Практика сюрреалізму в мистецтві та літературі. Звернення до підсвідомості та принцип “автоматизму” у творчості. Журнал “Сюрреалістична революція” (з 1925). Перша виставка сюрреалістів (1925). Еволюція Сальвадора Далі. Політичні інтереси сюрреалістів. Сюрреалізм та скульптура. Творчість Г. Мура, А. Джакометті, Х. Міро. Сюрреалістичні об’єкти С. Далі, М. Оппенгейм та ін.</p> <p>Екранна культура як ознака інформаційного суспільства. Феномен кінематографа. Класифікація кінофільмів: історичне кіно, ігрове кіно, документальне кіно, авторське кіно. Виникнення та розвиток кіно в Європі й США. Перші кроки кінематографа: винаходи Едисона та братів Мюлієрів. Кіно Ж.Мельєса. Брайтонська школа. Кінематограф США на початку ХХ ст. «Нікель-одеони». Сюрреалізм та експресіонізм у кіно. Фільми французького «Авангарду», «Абсолютне кіно» Еггелінга, Ріттера.</p>		
20	<p>Тема 20. Художня культура Західної Європи та Північної Америки доби постмодернізму та постпостмодернізму</p> <p>Розвиток авангардних і поставангардних напрямів у Західній Європі та США (1945-1980). Проблеми постмодернізму. Абстрактний експресіонізм і Дж. Поллок. Варіанти безпредметної експресії у творчості групи “КОБРА” (Голландія, Бельгія), Марка Ротко, Віллема де Куннінга й інших майстрів. Поп-арт і використання шаблонів масової культури. Творчість Джаспера Джонса, Енді Уорхола, Роберта Раушенберга, Роя Ліхтенштейна, Тома Вассельмана, Джеймса Розенквіста, Ричарда Хемілтона, Джоржа Сігала й інших майстрів. Вплив поп-арту: гіперреалізм (фотореалізм). Фотографія і сучасне мистецтво.</p> <p>Історія формування Стріт-арту в мистецькому середовищі. Витоки і причини виникнення стихійної графіки і графіті. Історичний шлях розвитку графіті як культурно-мистецької форми сучасного міста. Стріт-арт в галерейному просторі. Основні напрямки в сучасному вуличному мистецтві. Графіті, його види та класифікація. Тривимірне малювання на тротуарі. Світлове графіті. В’язане графіті. Вуличні інсталяції. Street Art як елемент міської візуальної культури України. Муралізм.</p> <p>Тілесність як суттєва ознака мистецько-видовищних явищ постмодернізму. Акціонізм. Перші спроби дадаїстів. Акція. Хепенінг. Діяльність Джона Кейджа. «Музикальна» п’єса «4’33» (1952 р.). «Демонстрація звуків навколишнього середовища» (1971 р.). Творчість Алана Капроу. Основні умови існування хепенінгу: відповідне навколишнє середовище, в якому виникає і втілюється задум,</p>	4	

	<p>відсутність заздалегідь обдуманого сюжетної лінії та чіткого плану, фактор випадковості, невіддільність глядачів від того, що відбувається, короткочасність. Перформанс – театр візуальних мистецтв. Творчість М.Абрамович. «Митець присутній» (2010 р.).</p> <p>Відеоарт як технологія самоідентифікації художника. Найвідоміший майстер відеоарту – Білл Віола (США) (Bill Viola, 1951 р. н.). Відео роботи Білла Віоли «Привітання» (1995), «Пліт» (2004). Творчість іранської мисткині Ширін Нешат.</p> <p>Підсумки і перспективи мистецтва на межі тисячоліть. Нові засоби комунікації та їх застосування для поширення художніх цінностей. Провідні музеї Європи й Америки у ХХ ст. Оновлення системи художньої освіти та художнього виховання.</p>		
Усього годин		70	

5.4. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		ДФН	ЗФН
Змістовий модуль 1. Мистецтво Давнього світу			
1.	<p>Тема 1. Теоретико-методологічні проблеми дисципліни «Історія зарубіжного мистецтва»</p> <p>1. Відповісти на теоретичні питання: 1. Поняття, види, функції, методи та методологічні засади пізнання образотворчого мистецтва.</p> <p>2. Основні теорії походження мистецтва.</p> <p>3. Історико-культурні передумови становлення теорії та історії мистецтв як наукової дисципліни.</p> <p>4. Основний понятійно-категоріальний апарат дисципліни «Історія зарубіжного мистецтва» (стиль, художній образ, художня форма, колір, художня школа, жанр, техніка).</p> <p>2. Прочитати твір З.Фрейда «Леонардо да Вінчі етюд із психосексуальності». Зробити короткий конспект.</p> <p>3. Використовуючи елементарні знання у сфері образотворчого мистецтва показати як «працюють» його функції. Наприклад, виховна функція проявляється у здатності творів мистецтва формувати особистість людини. Погляньмо на картину Ж.Л. «Клятва Гораціїв», яку пронизує ідея самопожертви задля процвітання суспільства та держави.</p> <p>4. Приготувати презентацію на одну із запропонованих тем: Наприклад, «Історія становлення сучасної моделі професійної підготовки художника у Західній Європі (середньовічний цех – Болонська Академія – Французька академія живопису та скульптури – Баухауз).</p>	2	
2.	Тема 3. Мистецтво Давнього Єгипту	2	

	<p>Відповісти на теоретичні питання: 1. Мистецтво Стародавнього царства (3000-2400 р. до н.е.). 2. Мистецтво Середнього царства (2160 – 1788 рр. е.) 3. Мистецтво у першій половині Нового царства (1560 – 1425 рр. е.). 4. Мистецтво часу Ехнатона та його наступників (амарнське мистецтво). 5. Мистецтво другої половини Нового царства та пізнього часу, період еллінізму (кінець XIV – XVI ст. до н.е.). 6. Написати короткий твір за темою: «Образ Осіріса в єгипетському живописі та скульптурі». 7. Систематизувати інформацію за темою «Становлення та розвиток канону в єгипетському образотворчому мистецтві».</p>		
3.	<p>Тема 8. Мистецтво Давньої Греції</p> <p>1. Відповісти на теоретичні питання: 1. Мистецтво гомерівської епохи (X – VIII ст. до н. е.). 2. Мистецтво архаїки (кінець VIII – VI ст. до н.е.). 3. Мистецтво періоду класици. 4. Мистецтво еллінізму (III – I ст. до н. е.). 2. Описати технології виробництва зразків червонофігурної та чорнофігурної кераміки. Охарактеризуйте такий вид керамічних виробів як «білофонні лекіфи та кіліки з білим облицюванням». 3. Підготувати презентацію на тему: «Екзекій - найбільший майстер чорнофігурного вазопису». Виконане завдання надіслати на перевірку викладачеві. 4. Вказати основні типи судин та описати їх практичне призначення. 5. Дайте визначення таких понять: «антаблемент», «колонна», «стереобат», «карниз», «фриз», «архітрав», «капітель», «ствол», «база». Накресліть схему грецьких ордерів (доричний, іонічний, коринфський) та підпишіть на цій схемі всі структурні компоненти, які були перераховані вище. Відскануйте схему та пришіть на перевірку викладачеві. 6. Написати твір на тему «Виникнення та розвиток монументального грецького живопису. Творчість Клеанфа та Арігона». 7. Ознайомитись зі структурою аналізу творів мистецтва. З лекційного курсу вибрати для аналізу один твір архітектури та скульптури та проаналізувати у відповідності до цієї схеми.</p>	2	
Змістовий модуль 2. Образотворче мистецтво країн Західної та Південно-Східної Європи, Північної Африки та Азії в епоху Середньовіччя			
4.	<p>Тема 14. Мистецтво готики</p> <p>1. Відповісти на теоретичні питання: 1. Загальна характеристика готичного мистецтва країн Західної Європи. 2. Готичне мистецтво Іспанії та Португалії 2. Дати визначення таких базових понять: нервюра,</p>	2	

	<p>контрфорс, неф, притвор, аркбутан, лієрни, оживи, пінакль, тьєрсерон, притвор, флерон, фіал, стрілчаста арка, троянда.</p> <p>3. Вивчити біографії відомих архітекторів, художників періоду Середньовіччя, наприклад Петра Парлержа, Віллара де Оннекура, Жана Пюселя, Андре Боневе та Жакемара де Есдена. Зробити презентацію, присвячену творчості одного із вищезгаданих архітекторів. Презентацію надіслати на перевірку викладачеві.</p> <p>4. Скласти порівняльну таблицю «роботи» романської та готичної конструкцій за такими критеріями: навантаження, колони, стіни, площа собору, склепіння храмового комплексу, віконні отвори, розмежування приміщень.</p>		
Змістовий модуль 3. Образотворче мистецтво країн Західної та Північної Америки в епоху Відродження та Нового часу			
5.	<p>Тема 15. Мистецтво Відродження (загальна характеристика)</p> <p>1. Відповісти на теоретичні питання: 1.1. Загальна характеристика художньої культури Італії за доби Відродження. 1.2. Мистецтво в епоху проторенесансу та в епоху треченто. 1.3. Мистецтво Раннього Відродження Італії (XV століття – кватроченто) 1.4. Високе Відродження в Італії (XVI ст. – чинквіченто). 1.5. Мистецтво Пізнього Відродження. 2. Мистецтво маньєризму 3. Мистецтво Північного Відродження 3.1. Мистецтво Нідерландів 3.2. Відродження у Німеччині 3.3. Французьке ренесансне мистецтво 3.4. Ренесанс в Іспанії</p> <p>2. Написати невеликий твір на тему: «Трактування образів Вергілія і Данте («Божественна комедія») у європейському живописі: традиції та новації». Як приклади, можете взяти роботи: Ежен Делакура (Ладья Данте, 1822), Сальвадор Далі (цикл робіт-ілюстрацій «Божественна комедія»), Сандро Боттічелі (цикл робіт-ілюстрацій).</p> <p>3. Написати невеликий твір на тему: «Трактування сцени «Благовіщення» у працях Леонардо да Вінчі, Олександра Мурашка, Данте Габріель Россетті.</p>	2	
6.	<p>Тема 18. Образотворче мистецтво Західної Європи XIX – початку XX ст.</p> <p>1. Відповісти на теоретичні питання: Мистецтво Франції XIX – початку XX ст.</p> <p>2. Мистецтво Англії XIX – початку XX ст.</p> <p>3. Мистецтво Німеччини XIX – початку XX ст.</p> <p>2. Підготувати презентацію на тему:</p>	2	

	<p>Жан-Франсуа Мілле та проблема селянського жанру</p> <p>3. Написати твір на тему: Історія створення однієї картини: Т.Жерико «Пліт медузи», 1818–1819 рр.</p> <p>4. Ознайомитись зі структурою аналізу творів мистецтва. З лекційного курсу вибрати для аналізу один твір живопису (1) архітектури (1) та скульптури (1) та проаналізувати у відповідності запропанованої схеми.</p>		
Змістовий модуль 4. Художня культура країн Західної та Північної Америки ХХ ст.			
7.	<p>Тема 19. Художня культура Західної Європи та Північної Америки 20-50 х рр. ХХ ст.</p> <p>Відповісти на теоретичні питання: Філософські засади нового мистецтва.</p> <p>Основні напрямки авангардного мистецтва (перша половина ХХ ст.): фовізм, дадаїзм, кубізм, сюрреалізм, експресіонізм</p> <p>Після ознайомлення з методами мистецтвознавчого аналізу (семіотико-герменевтичним, або іконологічним) студентам рекомендується скласти таблицю під загальною назвою “Архетипічні образи та міфи у живописі сюрреалістів”. У таблиці пропонується надати перелік та тлумачення основних архетипічних образів, що зустрічаються на мистецьких полотнах сюрреалістів, перерахувати назви творів мистецтва, де постають ці архетипи. Наприклад, у творчості С. Далі найбільш поширеним є образ “Світового Хаосу“, який сприймається автором у двох змістовних значеннях: як “зовнішня стихія, темрява, пільма, неорганізована взаємодія вогню та води, безодня” (роботи “Жирафа у вогні”, “Христос Сан Хуан де ла Крус”) і “як “Хаос людської душі, а також його наслідки” (картини “Осінній канібалізм”, “М’яка конструкція з вареними бобами”) [4, с.195].</p> <p>З метою ознайомлення студентів із впливом філософії ірраціоналізму на формування творчих методів сюрреалістів у процесі навчання пропонується:</p> <p>1) ознайомитися з роботами З.Фрейда “Тлумачення снів”, “Спогади дитинства Леонардо да Вінчі”, “Лекції зі вступу до психоаналізу”; Ф.Ніцше “Так говорив Заратустра”; А.Бергсона “Вступ до метафізики”, “Сміх”, “Творча еволюція” (за вибором студента); 2) скласти перелік творів митців сюрреалізму, в яких зустрічається такий метод, як “поєднання в одному предметі протилежних якостей та їх взаємний перехід, зміна стану та якостей предмета” (класифікація В. Бранського). Для виконання останнього завдання необхідно ознайомитися з творчим здобутком національних художніх об’єднань сюрреалістів: бельгійської групи (Р. Магріт, П. Дельво); іспанської (С.</p>	2	

	Далі, О. Домінгуез, Х. Міро); англійської (Г. Мур), американської (Дж. О'Кіфф, П. Блум, А. Олбрайт, Д. Таннінг), японської (Т. Окамото), швейцарської (К. Зелігман), датської (В. Фредді) та ін.		
Усього годин		14	

5.5. Самостійна робота

№ з/п	Найменування робіт (теми)	Кількість годин		Вид контролю
		ДФН	ЗФН	
Змістовий модуль 1. Мистецтво Стародавнього світу				
1.	Тема 1. Теоретико-методологічні засади «Історії зарубіжного мистецтва». Відповісти на тестові завдання, написати есе	2		
2.	Тема 2. Ранні синкретичні форми мистецтва Відповісти на тестові завдання, написати есе	2		
3.	Тема 3. Мистецтво Давнього Єгипту Відповісти на тестові завдання	2		
4.	Тема 4. Мистецтво Давньої Месопотамії (Міжріччя) Відповісти на тестові завдання, написати есе	4		
5.	Тема 5. Мистецтво Давнього Ірану Написати есе	2		
6.	Тема 6. Мистецтво Давньої Індії Відповісти на тестові завдання	4		
7.	Тема 7. Егейське мистецтво Конспектування літератури	2		
8.	Тема 8. Мистецтво Давньої Греції Конспектування літератури	8		
9.	Тема 9. Мистецтво Давнього Риму	10		
Змістовий модуль 2. Образотворче мистецтво країн Західної та Південно-Східної Європи, Північної Африки та Азії в епоху Середньовіччя				
10.	Тема 10. Мистецтво Візантії	4		

11.	Тема 11. Арабське мистецтво	2		
12.	Тема 12. Мистецтво Західної та Центральної Європи в епоху переселення народів та формування “варварських держав” Написати есе	2		
13.	Тема 13. Романське мистецтво Написати есе	6		
14.	Тема 14. Мистецтво готики Конспектування літератури	4		
Змістовий модуль 3. Образотворче мистецтво країн Західної та Південно-Східної Європи в епоху Відродження та Нового часу				
15.	Тема 15. Мистецтво Відродження (загальна характеристика) Конспектування літератури	6		
16.	Тема 16. Основні стильові напрями мистецтва Західної Європи (XVII ст.)	6		
17.	Тема 17. Європейське мистецтво доби Просвітництва Конспектування літератури	6		
18.	Тема 18. Образотворче мистецтво Західної Європи XIX – початку XX ст. Конспектування літератури	8		
Змістовий модуль 4. Художня культура країн Західної та Північної Америки XX ст.				
19.	Тема 19. Художня культура Західної Європи та Північної Америки 20-40 х рр. XX ст. Конспектування літератури	6		
20.	Тема 20. Художня культура Західної Європи та Північної Америки доби постомодернізму та постпостмодернізму Конспектування літератури	10		
Усього годин		96		Залік, екзамен

6.Засоби діагностики результатів навчання та методи їх демонстрування
Під час викладання курсу використовуються наступні методи навчання:

1. Методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності

За джерелом інформації:

- Словесні: лекція (традиційна, проблемна) із застосуванням комп'ютерних інформаційних технологій, пояснення, розповідь, бесіда.
- Наочні: ілюстрація, демонстрація, презентація.

За ступенем самостійності мислення: репродуктивні, репродуктивно-варіативні, пошукові, творчі, проблемно-пошукові, інтегративні.

За ступенем керування навчальною діяльністю: під керівництвом викладача; самостійна робота студентів: з ілюстративним матеріалом.

2. Методи стимулювання інтересу до навчання і мотивації навчально-пізнавальної діяльності:

- Методи стимулювання інтересу до навчання: навчальні дискусії; створення ситуації пізнавальної новизни; створення ситуацій зацікавленості (метод цікавих аналогій тощо).
- Добір додаткового теоретичного та ілюстративного матеріалу.

У процесі оцінювання навчальних досягнень студентів застосовуються такі методи діагностики:

методи усного контролю: індивідуальне опитування, фронтальне опитування, співбесіда.

методи письмового контролю: модульне письмове тестування; підсумкове письмове тестування; реферативно-дослідницька курсова робота.

Методи творчо-пошукового контролю: творчо-пошукове тестування; аналіз варіативності пошукових ескізів; аналіз образно-емоційної складової проектної графіки.

методи самоконтролю: уміння самостійно оцінювати свої знання, самоаналіз.

7. Форми поточного та підсумкового контролю

Форми контролю	Максимальна кількість балів	
	Денна форма навчання	Заочна форма навчання
Усна доповідь, доповнення (робота в аудиторії)	7 x 4 балів = 28 балів	
Перевірка виконання практичних завдань, тестових завдань	7 x 4 балів = 28 балів	
Есе	4 бали	
Конспектування наукових і навчальних джерел	5 балів	
Контрольна робота	2 x 10 балів = 20 балів	
Представлення результатів науково-дослідних робіт на студентських	бонусні бали (до 15 балів)	

конкурсах, конференціях, олімпіадах у вигляді доповідей та презентацій		
Всього		100

8. Критерії оцінювання результатів навчання

Критерії оцінювання есе (з максимальною кількістю балів за відмінне виконання – 4 бали):

- дотримання технічних вимог до оформлення – 0,5 бали;
- дотримання структури есе (вступ, основна частина з аргументацією та авторські висновки) – 0,5 бали;
- розкриття теми, креатив, авторський погляд, творчий підхід – 1 бал;
- аргументованість викладу матеріалу (використання думки експертів, використання реальних кейсів, статистичних матеріалів тощо - з посиланням на джерело) – 2 бали.

Конспектування наукових і навчальних джерел (5 бали)

- наявність паспортних даних книги, статті (бібліографічного опису), а також назв параграфів, номерів сторінок (за наявності) – 1 бал;
- наявність самостійно сформульованих проблем і дискусійних питань, що присутні в конспектованій роботі – 1 бал;
- наявність авторських прикладів, доказів і пояснень певних проблем у вигляді цитат або стислого переказу – 2 бали;
- наявність власної думки стосовно аналізованої у конспекті проблеми – 1 бал.

Презентація науково-дослідних робіт на студентських конкурсах, конференціях, олімпіадах (15 балів)

Критерії оцінювання презентації	0-5 балів	6-11 балів	12-15 балів
Відповідність матеріалу тематиці проєкту	Містить близький за тематикою матеріал але не несе важливої інформативної функції	Загалом відповідає тематиці проєкту і є досить інформативним	Точно відповідає тематиці, містить дуже важливу інформацію
Структурованість інформації	Важко вловити структуру подання інформації	Прослідковується певна структура в розміщенні інформації	Має чітку, логічно вибудовану структуру

Використання графіків, таблиць, діаграм	Графіки, таблиці і діаграми відсутні	Графіки, таблиці і діаграми представлені в роботі, але суттєво не доповнюють змісту	Графіки, таблиці і діаграми відповідають змісту та розкривають його сутність
Наявність посилань на використані інформаційні джерела	Немає посилань на використані джерела	Не повністю представлені інформаційні джерела або не всі правильно оформлені	Оформлення посилань на інформаційні джерела цілком правильні, вичерпні
«Читаємість» тексту, наочність.	Естетичний вигляд незадовільний (відсутня чітка структура розміщення інформації, недоречна графіка оформлення)	Естетичний вигляд дещо поганий недостатньо чітка структура розміщення інформації, не зовсім доречна графіка оформлення	Чітка побудова сторінок. Розмір тексту легко сприймається
Відповідність дизайну змісту роботи, єдність стилю в оформленні різних частин презентації	Дизайн зовсім не відповідає тематиці проекту, а інколи навіть іде всупереч загальному змісту	Дизайн не суперечить загальному змісту проекту	Гармонійне поєднання дизайнерських знахідок з ідеєю проекту
Уміння і навички використовувати комп'ютерні технології (Використання спецефектів, анімацій, звуків, графіки)	Низький (початковий) рівень використання різноманітних можливостей комп'ютерних технологій	Робота дає висновок про середній рівень умінь і навичок використання комп'ютерних технологій учнями	Робота є прикладом високого рівня володіння комп'ютерними технологіями.

8.1. Розподіл балів, які отримують студенти 1-2 семестр (форма контролю - залік)

Розподіл балів за 100-бальною шкалою	
Поточний контроль (ПК)	
Форми поточного контролю змістових модулів	Максимальні бали за виконані завдання
<i>Змістовий модуль 1</i>	
Тема 1. Теоретико-методологічні засади «Історії зарубіжного мистецтва»	8
Тема 2. Ранні синкретичні форми мистецтва	4
Тема 3. Мистецтво Давнього Єгипту	8
Тема 4. Мистецтво Давньої Месопотамії (Міжріччя)	6

Тема 5. Мистецтво Давнього Ірану	6
Тема 6. Мистецтво Давньої Індії	6
Тема 7. Егейське мистецтво	6
Тема 8. Мистецтво Давньої Греції	10
Тема 9. Мистецтво Давнього Риму	12
<i>Змістовий модуль 2</i>	
Тема 10. Мистецтво Візантії	6
Тема 11. Арабське мистецтво	6
Тема 12. Мистецтво Західної та Центральної Європи в епоху переселення народів та формування “варварських держав”	6
Тема 13. Романське мистецтво	8
Тема 14. Мистецтво готики	14
Разом за дисципліну	100

3-4 семестр (форма контролю – залік, екзамен)

Розподіл балів за 100-бальною шкалою	
Поточний контроль (ПК)	
Форми поточного контролю змістових модулів	Максимальні бали за виконані завдання
<i>Змістовий модуль 3</i>	
Тема 15. Мистецтво Відродження (загальна характеристика)	10
Тема 16. Основні стильові напрями мистецтва Західної Європи (XVII ст.)	14
Тема 17. Європейське мистецтво доби Просвітництва	10
Тема 18. Образотворче мистецтво Західної Європи XIX – початку XX ст.	10
<i>Змістовий модуль 4</i>	
Тема 19. Художня культура Західної Європи та Північної Америки 20-50 х рр. XX ст.	10
Тема 20. Художня культура Західної Європи та Північної Америки доби постмодернізму та постпостмодернізму	16
<i>Підсумковий контроль</i>	
Екзамен	30
Разом за дисципліну	100

8.2 Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проєкту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

9 Інструменти, обладнання та програмне забезпечення, використання яких передбачає навчальна дисципліна

1. Робоча програма навчальної дисципліни «Історія зарубіжного мистецтва» для здобувачів вищої освіти за першим освітнім ступенем (освітньо-кваліфікаційним рівнем «Бакалавр») за спеціальністю 023 «Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація», ОПП «Мистецтво мультимедіа». КДАДПМД ім. М. Бойчука. 2024. 17 с.
2. Слайди, презентації
3. Проєктор.
4. Демонстраційний дидактичний матеріал

10 Рекомендовані джерела інформації

10.1 Основна література

1. Алфьорова З.І. Межі видимого. Становлення візуального мистецтва: монографія / З. І. Алфьорова; Харківська держ. академія культури. Харків, 2008. 268 с.
2. Греченко В.А., Чорний І.В., Кушнерук Ю.А, Реженко В.А. Історія світової та української культури. – Підручник для вищих закладів. – К.: Літера. 2000. – 464с.
3. Історія української та зарубіжної культури: навч. посіб./ Б.І.Випік. Ю.А.Горбань, Я.С.Калакура та ін.; За ред. С.М.Клапчука, В.Ф.Остафійчука. – К.: Вища шк.: Т-во “Знання”, КОО, 1999. – 326 с.

4. Історія світової культури [Текст] : навчальний посібник для студ. гуманіт. спец. вузів / Л. Т. Левчук (керівник авт. колективу), В. С. Гриценко [та ін.]. — 3-е вид., стереотип. — К. : Либідь, 2000. — 368 с.
5. Навчальний посібник із дисципліни «Історія мистецтв» (частина І) для студентів І курсу за напрямом підготовки 6.060102 «Архітектура» денної форми навчання. — Полтава: ПолтНТУ, 2015. — 151 с.
6. Пащенко Н.І. Культура ХХ століття. Місце та роль культури у житті суспільства: історія і сучасність [Текст] : Конспект лекцій для студ. усіх спец. / Н.І. Пащенко, І.П. Чілачава ; Київськ. нац. ун-т буд-ва і архіт. — К., 2005. — 115 с.
7. Сидоренко В. Візуальне мистецтво від авангардних зрушень до новітніх спрямувань: розвиток візуального мистецтва України ХХ-ХХІ століття/ Віктор Сидоренко ; Акад. мистец. України, Ін-т пробл. сучас. мистец. Київ: ВХ[студіо], 2008. 188 с.
8. Скуратіський В.Л. Екранні мистецтва у соціокультурних процесах ХХ століття: Генеза. Структура. Функція / В. Л. Скуратіський. Київ: Київський держ. ін-т театрального мистецтва ім. І.К.Карпенка-Карого, 1997. Ч. 2. Київ: Іван Федоров, 1997. 240 с.
9. Станіславська К.І. Мистецько-видовищні форми сучасної культури: монографія/ Катерина Станіславська; Нац. акад. кер. кадрів культури і мистец. Київ: НАКККіМ, 2012. 319 с.
10. Соломатова В. Візуальна культура ХХ століття: навч. посіб. / В. Соломатова ; Київ. нац. ун-т культури і мистецтв. Київ : Вид. центр КНУКіМ, 2016. 245 с.
11. Шевельова Т.В. Історія світової культури [Текст] : конспект лекцій для студ., які навчаються за напрямом підготов. 6.060102 "Архітектура" та 6.020205 "Образотворче мистецтво" / Т. В. Шевельова, О. О. Коцюбанська ; [за ред. Є. В. Перегуди] ; Київ. нац. ун-т буд-ва і архіт. — К. : КНУБА, 2013. — 43 с.
12. Шелупахіна К.М. Історія світового та вітчизняного кіно-, телемистецтва: навч.-метод. посіб. для студ. І-ІІ курсів заоч. від-ня Ін-ту культури та мистец. спец. 6.020200 «Кіно-, телемистецтво» / К. М. Шелупахіна; Держ. закл. «Луган. нац. ун-т ім. Тараса Шевченка». Луганськ: ДЗ «ЛНУ ім. Тараса Шевченка», 2012. 234с.
13. Чепелик О. Взаємодія архітектурних просторів, сучасного мистецтва та новітніх технологій, або Мультимедійна утопія: / Оксана Чепелик; Акад. мистец. України, Ін-т пробл. сучас. мистец. Київ: Хімджест, 2009. 271 с.
14. Шейко В.О. Історія світової культури [Текст] : навч. посібник для вищих навч. закладів / В. М. Шейко, О. А. Гаврюшенко, О. В. Кравченко ; наук. ред. д-р іст. наук, проф. В. М. Шейко. — Київ : Кондор, 2006. — 407 с.
15. Шолокова О.П. Світова художня культура: Від первісного суспільства до початку середньовіччя: Навч. посібник для вищ. пед. навч. закладів [Текст] / О.П. Шолокова, С.В. Шип, О.Л. Шевнюк, О.М. Семашко. — К. : Вища школа, 2004. — 175 с.

10.2 Допоміжна література

1. Вишеславський В. Термінологія сучасного мистецтва: означення, неологізми, жаргонізми сучасного візуального мистецтва України / Гліб Вишеславський, Олег Сидор-Гібелінда. Paris; Kyiv: Terra Incognita, 2010. 413 с.
2. Доколова, А.С. 3d-mapping як засіб створення асоціативних аспектів художнього образу. Вісник КНУКІМ. 2019. Серія: Мистецтвознавство, 40, с.197-203.
3. Бурлака В. Історія Образу. Мистецтво 2000-х / Вікторія Бурлака. Київ: Фонд підтримки візуальних досліджень, 2011. 206 с.
4. Інститут проблем сучасного мистецтва НАМ України. Перше десятиліття / Нац. акад. мистец. України, Ін-т пробл. сучас. мистец.; [упоряд. Андрій Пучков; вступ. ст. Наталія Булавіна; пер. англ. Олена Аккаш]. Київ: [б. в.], 2011. 95 с.
5. Пастир І.В. Творче становлення фахівця у візуальному мистецтві: навч.-метод. посіб. / Іван Пастир. Одеса, 2011. 197 с.
6. Скляренко Г. «Нова хвиля» і українське мистецтво кінця ХХ століття / Галина Скляренко. *Сучасне мистецтво*. Наук. зб. Київ: Фенікс, 2009. Вип. VI. С. 188–196.
7. Тіло як вистава: мистецькі проєкції: зб. наук. ст. / [Бідна О. та ін. ; голов. ред. М. Варикаша] ; Бердян. держ. пед. ун-т. Бердянськ: БДТУ, 2015. 187 с.
8. Шумська Я.І. Інсталяція та перформанс у мистецтві кінця ХХ - початку ХХІ століття: українсько-польська співпраця, творчі експерименти та взаємовпливи: автореф. дис. ... канд. мистецтвознавства: 17.00.05 / Шумська Ярина Ігорівна; Львів. нац. акад. мистецтв. Львів, 2017. 16 с.
9. Юдова-Романова К. Цифрові 3D меппінг технології у творах сценічного мистецтва в Україні. *Танцювальні студії*, 2020, 3 (2), С.163-178.

10.3 Інформаційні ресурси

1. Інститут мистецтвознавства, фольклористики та етнології ім. М. Т. Рильського НАН України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.etnolog.org.ua> – Назва з екрану.
2. Інститут народознавства НАН України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://ethnology.lviv.ua>. – Назва з екрану.
3. Інститут проблем сучасного мистецтва [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.mari.kiev.ua/> – Назва з екрану.
4. Національна бібліотека України ім. В.І. Вернадського [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.nbuv.gov.ua>. – Назва з екрану
5. Національна парламентська бібліотека України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.nplu.kiev.ua>. – Назва з екрану.

Л И С Т

узгодження робочої навчальної програми
з дисципліни _____ «Історія зарубіжного мистецтва» _____,
(назва навчальної дисципліни)

складеної відповідно до освітньо-професійної програми
підготовки бакалаврів за напрямом/спеціальністю 023 Образотворче
мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація _____,
(шифр та назва напрямку/спеціальності)

розробленої

Петровою Інною Володимирівною, доктором історичних наук, професором
кафедри ГД

(вказати посади, наукові ступені та/або вчені (почесні) звання авторів, їхні ПІБ)

	Прізвище, ім'я, по батькові завідувача	Підпис	Дата та № протоколу засідання кафедри
Кафедра, за якою закріплена дисципліна — _ мистецтвознавства та мистецької освіти _ (назва кафедри)	Гончар К.В.		№ 1 від 27 серпня 2024 р.
Випускова кафедра — _художньої кераміки , дерева, скульптури і металу. (назва кафедри)	Хижинський В.В.		№ 1 від 27 серпня 2024 р.

Зміни та доповнення до робочої програми навчальної дисципліни

*Наприклад, внесено зміни до переліку основної літератури
Наприклад, змінено кількість годин на практичні заняття*

№ з/п	Зміст внесених змін (доповнень)	Дата та номер протоколу засідання кафедри	Примітки
1	Внесено зміни до переліку основної літератури		
2	Змінено кількість годин на практичні заняття		